

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ**

Ταχ/Δ/υση : Καρ. Σερβίας 10
Ταχ. Κωδ. : 101 84 ΑΘΗΝΑ.
Τηλέφωνο : 210-3375039
FAX : 210-3375040

ΑΤΟΜΙΚΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 198/2015

Αθήνα, 11 Σεπτεμβρίου 2015

Αρ. Πρωτ.:

ΠΡΟΣ

Τη Διεύθυνση Εισπραξέων
(Τμήμα Α') της Γενικής Γραμματείας
Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου
Οικονομικών

Σχετικό το υπ' αρ. Δ.ΕΙΣΠΡ. Α1096894 ΕΞ 2015/14-9-2015 έγγραφό σας.

Επί του τεθέντος με το σχετικό ερωτήματος, για το εάν η προσδιοριζόμενη σε αυτό το έγγραφο αξίωση έναντι του Δημοσίου έχει παραγραφεί, σας γνωρίζομε τις απόψεις μας που ζητάτε, ως ακολούθως:

I.- Ιστορικό, συνοπτικά

1) Με την υπ' αρ. Ε6/2107/225/26-2-1980 απόφαση του Υπουργού Εμπορίου επεβλήθη εις βάρος του Χ. Ηλ. εισφορά ορισμένου χρηματικού ποσού, κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 του ν.δ/τος 480/1947.

2) Εν συνεχεία, και προς τον σκοπό αναγκαστικής ικανοποίησεως μεταξύ άλλων της οφειλής που απορρέει από την πιο πάνω υπουργική απόφαση, επιβλήθηκαν δύο κατασχέσεις ακινήτων του οφειλέτη, ο οποίος τις ανέκοψε ενώπιον του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιώς, δια της ασκήσεως των από 30-4-1997 δύο ανακοπών σύμφωνα με το άρθρο 73 του ΚΕΔΕ.

3) Δια των υπ' αρ. 60, 61/1997 αποφάσεων του Δικαστηρίου έγιναν εν μέρει δεκτές οι ανακοπές και κηρύχθηκε ο συνιστάμενος στην προαναφερθείσα υπουργική απόφαση νόμιμος τίτλος (άρθρο 2 παρ. 2 ΚΕΔΕ) ανενεργός, κατά το μέρος του κατά το οποίο υπερέβαινε το ποσό των 62.960.529 δρχ..

4) Επί των ασκηθεισών κατά των πρωτόδικων αποφάσεων αντίθετων εφέσεων των διαδίκων (Δημοσίου και του Χ. Ηλ.) το Διοικητικό Εφετείο Πειραιώς

εξέδωσε τις οριστικές υπ' αρ. 1406, 1407/2001 αποφάσεις του, με τις οποίες, αφού απορρίφθηκαν οι εφέσεις του Δημοσίου, έγιναν δεκτές εν μέρει οι εφέσεις του Χ. Ηλ.. Ειδικότερα, μεταρρυθμίσθηκαν οι πρωτόδικες αποφάσεις και προσδιορίσθηκε η κατ' άρθρο 8 του ν.δ/τος 480/1947 εισφορά στο ποσό των 31.480.265 δρχ., με αντίστοιχη τροποποίηση τόσο των εκθέσεων κατασχέσεως όσο και της υπόψη υπουργικής αποφάσεως.

- Ακολούθως, απορρίφθηκαν επί της ουσίας οι ασκηθείσες και από τις δύο πλευρές αναιρέσεις κατά των δύο εφετειακών αποφάσεων, δια της εκδόσεως των υπ' αρ. 165, 166, 167 και 168/2013 αποφάσεων του ΣΤΕ (Τμήμα ΣΤ').

5) Ενόψει υποβολής από τον ενδιαφερόμενο αιτήσεων για την επιστροφή, ως αχρεωστήτως καταβληθέντων (μετά των αντίστοιχων προσαυξήσεων) εκείνων των ποσών εισφοράς που κατέβαλε αλλά δεν καλύπτονται από τον νόμιμο τίτλο, όπως αυτός διαμορφώθηκε με τις εφετειακές αποφάσεις, τίθεται το ερώτημα σχετικά με το εάν ήδη συμπληρώθηκε η παραγραφή της αξίωσης επιστροφής.

II.- Νομική αξιολόγηση των προπαρατιθέμενων περιστατικών σε σχέση με το ερώτημα.

6) Το εκ των εφετειακών αποφάσεων δεδικασμένο διέπεται, ως εκ του χρόνου ασκήσεως των εφέσεων αλλά και εκδόσεως των αποφάσεων, από το άρθρο 197 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (Ν.2717/1999), σύμφωνα με τον κανόνα που θέτει το άρθρο του 278.

Ειδικότερα, ανέκυψε από τις τελεσίδικες υπ' αρ. 1406, 1407/2001 αποφάσεις δεδικασμένο (: δεσμευτικότητα) και αντίστοιχη υποχρέωση του Δημοσίου να δέχεται: α) ότι η εκ της Ε6/2107/1980 υπουργικής απόφασης αξίωση εισφοράς ανέρχεται στο ποσό των 31.480.265 δρχ., β) ότι η ως άνω υπουργική απόφαση ισχύει μόνο κατά το ανωτέρω ποσό, όπως και γ) ότι οι επιβληθείσες κατασχέσεις ισχύουν και δικαιολογούν την εκτέλεση μόνο ως προς το αυτό ως άνω ποσό.

- Δεν καλύπτεται από το δεδικασμένο αξίωση επιστροφής, διότι δεν κρίθηκε από το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο, ούτε εξάλλου από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το δικαίωμα αυτό, ούτε επιπλέον ερευνήθηκαν περιστατικά αναφερόμενα σε καταβολή ορισμένων ποσών, προς εξόφληση της εκ της υπουργικής αποφάσεως αρχικής οφειλής.

Αναγκαία συνέπεια της μη έρευνας κρίσιμων περιστατικών καταβολής είναι η μη βεβαίωση, με τις δικαστικές αποφάσεις, σχετικά με αξίωση επιστροφής τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Η βεβαίωση αυτή δεν έγινε ούτε καν με παρεμπόμπουσα κρίση του Δικαστηρίου, η οποία εξάλλου δεν ήταν αναγκαία προς θεμελίωση των τελικών κρίσεων του, για την ύπαρξη και το μέγεθος της αξιώσεως του Δημοσίου προς καταβολή εισφοράς όπως και για την εγκυρότητα του νόμιμου τίτλου και των επίδικων κατασχέσεων.

7) Τα στοιχεία της αξιώσεως επιστροφής. Η αξίωση αυτή ανέκυψε, κατ' αρχήν, από τη δημοσίευση στις 27-9-2001 των δύο εφετειακών αποφάσεων, με τις οποίες προσδιορίσθηκε μετά δυνάμεως δεδिकाσμένου το ποσό της ένδικης εισφοράς, κατά τροποποίηση του νόμιμου τίτλου. Από το ίδιο ως άνω χρονικό σημείο εξέλιπε η νόμιμη αιτία των καταβολών ποσών κύριας οφειλής (και αντίστοιχων προσαυξήσεων), που είχαν γίνει πέρα από τα ποσά της προσδιορισθείσας δικαστικής εισφοράς και των επ' αυτής προσαυξήσεων. Από τον χρόνο δημοσίευσης των τελεσίδικων αποφάσεων κατέστησαν οι εν λόγω άνευ νόμιμης αιτίας καταβολές επιστρεπτές ως «αχρεώστητες», εξαιρουμένης μόνως της γενόμενης στις 28-9-2001 καταβολής που ήταν αχρεώστητη από αυτό το χρονικό σημείο, και υπό τον όρο ότι αφορούσε σε εξόφληση ανύπαρκτης κατά τις δικ/κές αποφάσεις οφειλής εισφοράς.

8) Περί της παραγραφής της αξιώσεως επιστροφής. Ως προς την αξίωση έναντι του Δημοσίου για επιστροφή αχρεωστήτως ή άνευ νόμιμης αιτίας καταβληθέντων σε αυτό ποσών, ίσχυε και εξακολουθεί να ισχύει τριετής προθεσμία παραγραφής (βλ. άρθρα 91 παρ. 2 του ν.δ/τος 321/1969, 90 παρ. 2 του ν.2362/1995 και 140 παρ. 2 του ν.4270/2014).

Καθ' όσον αφορά στην έναρξη παραγραφής της αξιώσεως εφαρμόζεται και για τις έναντι του Δημοσίου εν γένει αξιώσεις ο κατά το άρθρο 251 του Α.Κ. γενικός κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο η παραγραφή δεν αρχίζει πριν η αξίωση γεννηθεί και είναι δυνατή η δικαστική της επιδίωξη (βλ. σχετικώς την υπ' αρ. 813/1998 Γνω/ση του ΝΣΚ υπό στοιχ. ΙΙ σελ. 4 και Α.Π. 878/2004 Α' Τμήμα).

Εφόσον, επί του προκειμένου, πριν από τη δημοσίευση των τελεσίδικων εφετειακών αποφάσεων ο μη τροποποιηθείς ακόμη νόμιμος τίτλος συνιστούσε νόμιμη αιτία για τις καταβολές, η εξεταζόμενη αξίωση επιστροφής μέρους των ήδη

καταβληθέντων δεν ανέκυψε, ως γεγεννημένη και δικαστικά επιδιώξιμη αξίωση προς επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων, πριν από τη δημοσίευση των υπόψη εφετειακών αποφάσεων, ώστε πριν από αυτές δεν τίθεται θέμα για έναρξη της παραγραφής (πρβλ. ΣΤΕ 1363/1982, 2967/1979 κ.ά.).

Η ρύθμιση για έναρξη της παραγραφής από την καταβολή (βλ. την παρ. 2 του άρθρου 90 ν.2362/1995 όπως και του άρθρου 140 του ν.4270/2014), που ως ειδικότερη στο ερευνώμενο θέμα υπερισχύει της γενικότερης ρύθμισης των άρθρων 91 του ν.2362/95 και 141 του ν.4270/2014, εφαρμόζεται κατά το γράμμα της μόνο ως προς τυχόν αχρεώστητες καταβολές που πραγματοποιήθηκαν μετά τη δημοσίευση των 1406, 1407/2001 εφετειακών αποφάσεων.

9) Ανάλυση του θέματος έναρξης παραγραφής με αναφορά στην εκτελεστότητα των ως άνω εφετειακών αποφάσεων.

Το κατά το άρθρο 251 Α.Κ. (βλ. και τα άρθρα 93 ν.δ. 321/69, 91 ν.2362/95 και 141 ν.4270/14) δικαστικώς επιδιώξιμο μίας αξιώσεως, ως απαραίτητος όρος έναρξης της παραγραφής, σημαίνει, κατά την απολύτως κρατήσασα γνώμη (βλ. ΑΠ 242/1991, 1138/1983, 891/82, 354/1979, 964/1975, 61/1968, 515/1956, 576/1955 κ.ά.), ότι δεν συντρέχουν νομικά κωλύματα που αποκλείουν τη δικαστική επιδίωξη της αξιώσεως (βλ. και την 813/1998 Γνωμ/ση του Ν.Σ.Κ.).

Εξ άλλου, σύμφωνα με την δεύτερη παράγραφο του άρθρου 19 του ν.1715/1951, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 41 παρ. 11 του ν.2065/1992 και ίσχυσε για τις αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων που δημοσιεύθηκαν έως και την 7-6-2008 (βλ. τα άρθρα 285 παρ. 3 του ν.2717/1999, 37 του ν.3659/2008 και 47 του ν.3772/2009), η εκτέλεση αποφάσεων διοικητικών δικαστηρίων επί διοικητικών διαφορών ουσίας αναστέλλεται από την προθεσμία αναιρέσεως για το Δημόσιο, όπως και με την εκ μέρους τούτου άσκηση αιτήσεως αναιρέσεως έως του αμετακλήτου της υπόψη δικαστικής αποφάσεως.

Η αναστολή εκτέλεσεως καταλαμβάνει μεταξύ άλλων και τις επιβαλλόμενες από το δεδρασμένο ενέργειες της Διοίκησης έναντι του (εν όλω ή εν μέρει) νικήσαντος αντιδίκου της, ακόμη και αν η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν είναι καταψηφιστική αλλά διαπλαστική, όπως είναι η απόφαση που ακυρώνει ή τροποποιεί πράξη διοικητικής εκτέλεσης (κατασχετήρια έκθεση κ.λπ.).

Τίθεται, ενόψει των αμέσως ως άνω δύο επισημάνσεων, ο προβληματισμός, περί του εάν, κατ'εφαρμογή της 2^{ης} παραγράφου του άρθρου 19 του 1715/1951,

ανεστάλη, υπό την πιο πάνω εκτιθέμενη έννοια, η εκτέλεση των υπ'αρ. 1406, 1407 εφετειακών αποφάσεων, που το Δημόσιο προσέβαλε με εμπροθέσμως ασκηθείσες δύο ασκήσεις αναιρέσεως και, συνεπώς, μετετέθη η έναρξη παραγραφής της εξεταζόμενης αξιώσεως επιστροφής έως το χρονικό σημείο κατά το οποίο οι εφετειακές αποφάσεις κατέστησαν αμετάκλητες, δια της απορρίψεως των κατ'αυτών αναιρέσεων του Δημοσίου με τις υπ'αρ. 166 και 168/2013 αποφάσεις του ΣτΕ (Τμήμα ΣΤ').

Όμως έχει επικρατήσει η άποψη ότι ειδικώς οι αποφάσεις επί διαφορών του ΚΕΔΕ είναι άμεσα εκτελεστές, μη εφαρμοζομένων των περί αναστολής ρυθμίσεων του άρθρου 19 του ν.1715/1951 (βλ. την υπ'αρ. 776/1996 Γνωμ/ση της Ολομέλειας του ΝΣΚ, την υπ'αρ. 261/1999 Γνωμ/ση του Δ' Τμήματος του ΝΣΚ όπως και την υπ'αρ. 370/2001 Γνωμ/ση του ΝΣΚ, οι οποίες έγιναν αποδεκτές και κατέστησαν πράξεις υποχρεωτικές για τη Διοίκηση, κατ'άρθρο 7 παρ. 4 του ν.3086/2002).

Η άποψη αιτιολογείται κυρίως με την επισήμανση ότι το άρθρο 89 του ΚΕΔΕ παραπέμπει μεταξύ άλλων στη διάταξη της παρ. 1γ του άρθρου 937 του ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία η προθεσμία και η άσκηση ένδικου μέσου (άρα και αναίρεσης) δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης δικαστικής αποφάσεως που έχει εκδοθεί σε διαφορά του ΚΕΔΕ. Η εκ των άρθρων 89 ΚΕΔΕ, 937 ΚΠολΔ απορρέουσα ρύθμιση υπερσχύει ως ειδικότερη της γενικότερης ρύθμισης του άρθρου 19 του ν.1715/1951 (: «lex specialis derogat legi generali»), αποτρέπει το άτοπο να διαφοροποιείται ο δικονομικός χειρισμός των αποφάσεων σε διαφορές διοικητικής ή αναγκαστικής εκτέλεσης αντίθετα προς τη σαφή νομοθετική βούληση, έχει δε το πρόσθετο πλεονέκτημα αυτή η άποψη ότι εναρμονίζει την μη αναστολή εκτέλεσης προς τον κανόνα που θέτει το άρθρο 54 του π.δ/τος 18/1989, ότι η άσκηση αιτήσεως αναιρέσεως στο ΣτΕ δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Κατά συνέπεια, και όπως εξάλλου υποστηρίζει ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος στην από 29-7-2002 (αρ. πρωτ. 18607/1-8-2002) αίτησή του, είναι άμεσα εκτελεστές οι υπ'αρ. 1406, 1407/2001 εφετειακές αποφάσεις, με τις οποίες τροποποιήθηκαν ο νόμιμος τίτλος και οι υπόψη εκθέσεις κατάσχεσης σύμφωνα με τον ΚΕΔΕ, παρά την άσκηση από το Δημόσιο εμπρόθεσμων αναιρέσεων. Ως εκ τούτου, δεν θα ήταν δικαιολογημένη η υποστήριξη της απόψεως για μετάθεση της

έναρξης παραγραφής έως τη δημοσίευση των απορριπτικών αποφάσεων του ΣΤΕ, κατ'επίκληση του άρθρου 19 του ν.1715/1951 και αντίθετα προς τη ρύθμιση των άρθρων 89 ΚΕΔΕ και 937 ΚΠολΔ όπως και προς το άρθρο 54 του π.δ/τος 18/1989.

10) Η εκ του Συντάγματος υποχρέωση συμμόρφωσης σε σχέση με την παραγραφή της εξεταζόμενης αξιώσεως.

Ως άμεσα εκτελεστές από τη δημοσίευσή τους οι υπόψη εφετειακές αποφάσεις παρήγαγαν και υποχρέωση της Διοίκησης (του Δημοσίου) προς συμμόρφωση (βλ. το άρθρο 1 δεύτερο εδάφιο του ν.3068/2002).

Από τις αποφάσεις του ΣΤΕ που περιορίσθηκαν απλώς στην απόρριψη των κατά των ως άνω εφετειακών αποφάσεων ασκηθεισών αναιρέσεων δεν ανέκυψε κατά νομική ακριβολογία υποχρέωση συμμόρφωσης. Και τούτο, διότι περιεχόμενο αυτής της υποχρέωσης είναι κατ'αρχήν ενέργειες της Διοίκησης, ανταποκρινόμενες στο περιεχόμενο της δικαστικής απόφασης, όμως η έννομη συνέπεια που επιφέρει η απόρριψη αιτήσεως αναιρέσεως έγκειται στον αμετάκλητο χαρακτήρα της εφετειακής απόφασης που επέρχεται αυτοδικαίως, δια μόνης της απορρίψεως και μη προσαπαιτούμενης κάποιας ενέργειας.

- Υποχρέωση συμμόρφωσης, αναφορικά με την αξίωση επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων, σημαίνει ότι η αρμόδια Υπηρεσία οφείλει να θέσει το εκ των εφετειακών αποφάσεων δεδικασμένο, καθ'όσον αφορά στην εγκυρότητα του νόμιμου τίτλου κ.λπ., ως νομική βάση αξιολόγησης των όσων είχαν καταβληθεί πέρα από το ποσό της τελεσιδικα προσδιορισθείσας αξιώσεως εισφοράς συμπεριλαμβανομένων και των επ'αυτού υπολογισθεισών αντίστοιχων προσαυξήσεων.

Η κατ'αυτὸν τον τρόπο υπολογιζόμενη αξίωση επιστροφής με κανένα τρόπο δεν θεωρείται απαράγραφη, αλλά αξίωση που συναριθμείται εν γένει στις κατά του Δημοσίου αξιώσεις επιστροφής αχρεωστήτως ή άνευ νόμιμης αιτίας καταβληθέντων και υπόκειται στις περί παραγραφής ρυθμίσεις του νόμου που ισχύουν για τις αξιώσεις της εν λόγω κατηγορίας.

Πράγματι, ο κάθε δικαιούχος οφείλει να επαγρυπνεί για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων του (πρβλ. «*ius civile vigilantibus scriptum est*»).

Σχετικώς, διευκρινίζεται στην υπ'αρ. 159/1996 Γνωμ/ση του ΝΣΚ (υπό στοιχ. III), ότι, ακόμη και για αξίωση που έχει βεβαιωθεί ή αναγνωρισθεί τελεσιδικώς (και άρα υπόκειται στην πενταετή παραγραφή της παρ.6 του άρθρου

90 του ν.2362/1995), η τυχόν άσκηση από το Δημόσιο αναίρεσης κατά της εφετειακής απόφασης που συνεπάγεται αναστολή εκτέλεσης (άρθρο 19 του ν.1715/1951) δεν παρεμποδίζει την έναρξη της παραγραφής από την τελεσιδικία της βεβαιωτικής δικαστικής απόφασης. Και τούτο, καθ' όσον ο νόμος αρκείται εν προκειμένω στην τελεσιδικία της αποφάσεως, χωρίς περαιτέρω να τη συνδυάζει με την εκτελεστότητα (ή μη) ή την υποχρέωση προς συμμόρφωση (ή μη) ή την άσκηση (ή μη) από το Δημόσιο αναίρεσεως κατά της τελεσιδικής απόφασης.

- Το πνεύμα, ως εκ τούτου, της αν και όχι επί του προκειμένου εφαρμοστέας παρ. 6 του άρθρου 90 του ν.2362/1995, όπως αμέσως παραπάνω ερμηνεύεται, συνηγορεί ισχυρώς υπέρ της θέσεως ότι η γεννηθείσα, δυνάμει των άμεσα εκτελεστών εφετειακών αποφάσεων που παρήγαγαν και υποχρέωση συμμόρφωσης, αξίωση προς επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών υπόκειται στην παραγραφή της προσηκουσας διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 90 του ν.2362/95, αυτή δε η παραγραφή άρχισε με τη δημοσίευση των τελεσιδικών αποφάσεων, ή από την καταβολή ως προς το ποσό που καταβλήθηκε μετά τη δημοσίευση.

11) Περί της διακοπής της παραγραφής εν γένει.

Εάν άρχισε η παραγραφή μίας αξιώσεως (βλ. ΑΠ 1091/2006 Β1' τμήμα) και δεν ολοκληρώθηκε μπορεί να διακοπεί η παραγραφή της αξιώσεως κατά του Δημοσίου με τη συνδρομή ενός από τους λόγους που αναφέρονται περιοριστικά στον νόμο (βλ. το άρθρο 93 του ν.2362/1995, ακόμη τα άρθρα 95 του ν.δ/τος 321/1969 και 143 του ν.4270/2014).

- Η διακοπή της παραγραφής έχει την έννοια αφενός ότι δεν υπολογίζεται ο χρόνος παραγραφής που διανύθηκε έως το χρονικό σημείο διακοπής και αφετέρου ότι με την περάτωση της διακοπής αρχίζει νέα παραγραφή ισόχρονη με την προθεσμία που ίσχυε εκ του νόμου για την παραγραφή πριν από τη διακοπή (βλ. άρθρο 270 Α.Κ., Ολ. ΑΠ 1143/1983).

12) Περί της διακοπής της παραγραφής στην εξεταζόμενη υπόθεση.

Ο ενδιαφερόμενος άσκησε το πρώτον την αξίωσή του επιστροφής δια της υποβολής της από 29-7-2002 (αρ. πρωτ. 18607/1-8-2002) αιτήσεώς του προς τη ΔΟΥ Ρόδου, η οποία ασκεί εκ του νόμου αρμοδιότητες σε σχέση με τη γενικότερη υπόθεση της οφειλής από την επιβολή της εισφοράς και την είσπραξη της τελευταίας.

- Εφόσον, συνεπώς, άρχισε τριετής παραγραφή από τη δημοσίευση των εφετειακών αποφάσεων και δεν είχε συμπληρωθεί έως την υποβολή της ως άνω αιτήσεως, δι' αυτής διεκόπη η παραγραφή της υπό εξέταση αξιώσεως, κατ' άρθρο 93 περ. β' του ν.2362/1995. Περαιτέρω, βάσει του ερωτήματος δεν φαίνεται να παρασχέθηκε αρμοδίως έγγραφη απάντηση στον αιτούντα και, για τον λόγο αυτό, άρχισε η νέα τριετής παραγραφή μετά την πάροδο έξι μηνών από την χρονολογία υποβολής της αιτήσεως.

- Η από 4-8-2014 (αρ. πρωτ. 29723/6-8-2014) υποβληθείσα στη Δ.Ο.Υ. Ρόδου αίτηση του ενδιαφερομένου (δια μέσου της πληρεξουσίας δικηγόρου του) δεν είναι ικανή να διακόψει την παραγραφή της αυτής αξιώσεως επιστροφής, προεχόντως διότι η εν λόγω αίτηση έχει τον χαρακτήρα «δεύτερης αιτήσεως» του άρθρου 93 περ. β' του ν.2362/95 (βλ. και ΑΠ 1091/2006 Β1' τμήμα).

Έπειτα, δεν είναι νοητή διακοπή της προθεσμίας παραγραφής που έχει ήδη συμπληρωθεί και η από 4-8-2014 αίτηση υποβλήθηκε σε χρόνο κατά τον οποίο είχε συμπληρωθεί η μετά τη διακοπή και την πάροδο το σχετικού εξαμήνου νέα τριετής παραγραφή.

- Σημειώνεται ότι, ακόμη και υπό την εσφαλμένη εκδοχή ότι ίσχυσε πενταετής παραγραφή (βλ. την παρ. 6 του άρθρου 90 του ν.2362/95), συμπληρώθηκε και η πενταετής προθεσμία παραγραφής πριν από την υποβολή της δεύτερης ως άνω αιτήσεως.

13) Περί διακοπής παραγραφής σε σχέση με τις αναιρετικές δίκες.

Η «υποβολή της υποθέσεως στο δικαστήριο», ως λόγος διακοπής παραγραφής (βλ. άρθρο 93 περ. α' του ν.2362/95), αντιστοιχεί στην άσκηση αγωγής ως λόγο διακοπής παραγραφής που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 261 του Α.Κ.

Γίνεται μεν δεκτό ότι, ως προς τη διακοπή της παραγραφής, εξομοιώνεται με την άσκηση αγωγής η άσκηση εφέσεως που δημιουργεί, εντός των ορίων των λόγων εφέσεως, εκκρεμοδικία της αγωγής. Όμως, η άσκηση αιτήσεως αναιρέσεως δεν δημιουργεί εκκρεμοδικία ως προς την ουσία της υπόθεσης, καθ' όσον κατά την αναιρετική διαδικασία κρίνεται η νομική ορθότητα της προσβαλλόμενης απόφασης, και για τον λόγο αυτό η άσκηση αναιρέσεως όπως και οι επακολουθούσες διαδικαστικές πράξεις της αναιρετικής δίκης δεν διακόπτουν την

παραγραφή (βλ. σχετικώς ΑΠΟΛ. 38/1996, ΑΠ 994/2006, 1165/1978, 303/1976, 331/1960, 84/1948, 36/1940, 206/1939 κ.ά.).

Ειδικώς ως προς τις διοικητικές δίκες, η πιο πάνω παραδοχή, περί μη παραγραφής εν επιδικία ενόψει και στο πλαίσιο αναιρετικής δίκης, φαίνεται να στηρίζεται, επιπροσθέτως, στην παρ. 22 του άρθρου 4 του ν.2479/1997 (ΦΕΚ Α' 67).

- Εν πάση περιπτώσει, όπως συνάγεται από το όλο περιεχόμενο των σχετικών δικαστικών αποφάσεων, δεν κρίθηκε, ούτε αποτέλεσε αντικείμενο δίκης ουσίας το δικαίωμα επιστροφής του ενδιαφερομένου που συναρτάται με το μη ερευνηθέν δικαστικώς θέμα των καταβολών εκ μέρους του για την εξόφληση της οφειλής του. Συνεπώς, ούτε με τις αιτήσεις αναιρέσεως που ασκήθηκαν ανέκυψε εκκρεμοδικία ως προς τέτοιο δικαίωμα.

Επομένως, η έναρξη και η διαδρομή της προθεσμίας παραγραφής της αξιώσεως επιστροφής δεν επηρεάστηκαν από την άσκηση των αναιρέσεων και τη διενέργεια των κατ'ιδίαν διαδικαστικών πράξεων των αναιρετικών δικών.

14) Περί της υπ'αρ. 370/2001 Γνωμ/σης του ΝΣΚ και του τρόπου εκπτώσεως βεβαιωμένων δημοσίων εσόδων.

Από την επισκόπηση των ρυθμίσεων του άρθρου 10 του ν.1160/1981 συνάγεται ότι ο Νομοθέτης διέπλασε ειδική ρύθμιση συμμόρφωσης της Διοίκησης προς εκτελεστές δικαστικές αποφάσεις (βλ. άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος), αποβλέποντας επιπλέον στη διαφύλαξη του δημοσίου συμφέροντος. Όμως η ρύθμιση αυτή προϋποθέτει ρητά την ακύρωση με τελεσιδική απόφαση πράξεως διοικητικής εκτέλεσης, γεγονός που ενδέχεται να δημιουργεί την ανάγκη γένεσης νέου νόμιμου τίτλου.

Εν τούτοις, το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο δεν ακύρωσε, αλλά μεταρρύθμισε τον νόμιμο τίτλο όπως και τις διοικητικές πράξεις εκτέλεσης (κατασχετήριες εκθέσεις).

- Ανωτέρω εξετάθη ότι από τις εφετειακές αποφάσεις ανέκυψε δεδικασμένο και, εντός των ορίων του δεδικασμένου, υποχρέωση εκ του Συντάγματος προς συμμόρφωση της Διοίκησης.

Το δεδικασμένο, δηλ. η κατά νόμο δεσμευτικότητα των τελεσιδικώς κριθέντων, ισχύει άμεσα και δεν διέρχεται από ενέργειες της Διοίκησης.

Πιο συγκεκριμένα, από τη δημοσίευση των τελεσιδίκων αποφάσεων υποχρεωτικά αποδέχεται η Διοίκηση ότι η εις βάρος του Χ. Ηλ. επιβληθείσα εισφορά του άρθρου 8 του ν.δ/τος 480/1947 ανέρχεται στο ποσό των 31.480.265 δρχ. Επίσης, υποχρεούται να δέχεται, δυνάμει του εκ των αποφάσεων δεδικασμένου, ότι εξαρχής εξακολουθούν να ισχύουν, τόσον η υπουργική απόφαση που συνιστά τον νόμιμο τίτλο όσο και οι διοικητικές κατασχέσεις, αλλά τροποποιημένες για το ως άνω ποσό εισφοράς που προσδιορίστηκε με τις τελεσιδικές αποφάσεις.

Με άλλες λέξεις, από τη δημοσίευση των εν λόγω αποφάσεων εξακολουθεί να ισχύει, ως νόμιμος τίτλος, το κείμενο της υπ'αρ. Ε6/2107/225/26-2-1980 υπουργικής απόφασης, αλλά σε συνδυασμό με το διατακτικό των δικαστικών αποφάσεων που το τροποποιούν. Το αυτό πρέπει να γίνει δεκτό και ως προς τις εκθέσεις κατασχέσεως.

Ενέργειες σχετικές της Διοίκησης δεν απαιτούνται.

Είναι διαφορετικό ζήτημα ότι επαφίεται στην κρίση της Διοίκησης η σύνταξη διαπιστωτικής πράξης, όπου διαπιστώνεται ότι οι πιο πάνω πράξεις και ο νόμιμος τίτλος ισχύουν όπως δικαστικώς τροποποιήθηκαν κατά το ποσό της οφειλής, λόγω του δεδικασμένου και σε συμμόρφωση προς τις προαναφερθείσες τελεσιδικές αποφάσεις.

- Είναι κατά τούτο ορθή η ανάπτυξη που γίνεται στην από 4-8-2014 αίτηση του ενδιαφερομένου (βλ. σελ. 3 υπό στοιχ. 2).

- Επιπλέον, στο εκ των υπόψη αποφάσεων δεδικασμένο αναφορικά με το μέγεθος της αξιώσεως εισφοράς στηρίζεται επαρκώς η υποχρέωση της Υπηρεσίας, εφόσον διαπιστώνει καταβολή ποσού που υπερβαίνει το δικαστικώς ορισθέν ποσό εισφοράς, μετά των επ' αυτού νόμιμων προσαυξήσεων, να επιστρέψει τη διαφορά. Η υποχρέωση αυτή, όπως και η αντίστοιχη αξίωση του δικαιούχου, είναι γεγεννημένη και εκπληρωτέα (απαιτητή η αξίωση) από τη δημοσίευση των δικαστικών αποφάσεων που παρήγαγαν το δεδικασμένο, όπως και επισημαίνεται παραπάνω.

- Συνεπώς, οι οποιεσδήποτε προβλεπόμενες στον νόμο ενέργειες στο εσωτερικό της Διοίκησης, για τη διαπίστωση, εκκαθάριση και την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων δεν είναι ικανές, ως εκ της μη διενέργειάς τους ή του χρόνου διενέργειάς τους, να παρεμποδίσουν τη έναρξη, διαδρομή και

συμπλήρωση παραγραφής, σύμφωνα εξάλλου και με τις οικείες διατάξεις των άρθρων 90, 91, 92 και 93 του ν.2362/95. Εφιστάται ιδίως η προσοχή ότι στην παρ. 2 του άρθρου 90 του ν.2362/1995 (βλ. και την παρ. 2 του άρθρου 140 του ν.4270/14) ορίζεται ως αφετηρία της τριετούς παραγραφής η καταβολή, χωρίς άρα να ενδιαφέρει μεταγενέστερος χρόνος συντέλεσης των διοικητικών ενεργειών για τη διαπίστωση του ορισμένου ποσού που πρέπει να επιστραφεί. Για την κίνηση, συνεπώς, της προθεσμίας παραγραφής τέτοιας αξίωσης αρκεί το προσδιορισμό του επιστρεπτέου ποσού κατά τον χρόνο της καταβολής και δεν προσ απαιτείται η συντέλεση της διοικητικής διαδικασίας προσδιορισμού του ορισμένου ποσού που πρέπει να επιστραφεί.

15) Ενόψει των ανωτέρω, η παραγραφή της εν λόγω αξιώσεως προς επιστροφή άρχισε με τη δημοσίευση των εφετειακών υπ'αρ. 1406, 1407/2001 αποφάσεων, διεκόπη δια της υπ'αρ. πρωτ. 18607/1-8-2002 αιτήσεως του ενδιαφερομένου, η δε νέα μετά τη διακοπή τριετής παραγραφή συμπληρώθηκε πριν από την απόρριψη των ασκηθεισών κατά των ως άνω εφετειακών αποφάσεων αιτήσεων αναιρέσεως και επήλθαν όλες οι συνέπειες της συμπληρωμένης παραγραφής, υπό την ισχύ των διατάξεων των άρθρων 90, 91, 93 και 94 του ν.2362/1995, χωρίς να ανατραπούν αυτές οι έννομες συνέπειες με την υπ'αρ. πρωτ. 29723/6-8-2014 αίτηση που υποβλήθηκε μετά τη συμπλήρωση της παραγραφής και υπό την τυπική ισχύ του ν.4270/2014, ΦΕΚ Α' 143/28-6-2014 (βλ. όμως και το άρθρο του 183 παρ. 2 γ'). Σημειώνεται ωστόσο ότι οι περί παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου ρυθμίσεις των άρθρων 140, 141, 143 και 144 του ν. 4270/2014 είναι κατ'ουσίαν ταυτόσημες προς τις αντίστοιχες του ν.2362/95.

16) Περί παραγραφής της παρεπόμενης αξιώσεως τόκων.

Εν πρώτοις, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τη ρύθμιση του άρθρου 21 του Κ.Δ. της 26-6/10-7-1944 (ΦΕΚ Α' 139) που είναι ειδική υπέρ του Δημοσίου, τούτο οφείλει νόμιμο ή τόκο υπερημερίας μόνο από την επίδοση σχετικής αγωγής, που στην εξεταζόμενη υπόθεση δεν προκύπτει ότι ασκήθηκε και έγινε δεκτή.

- Δεύτερον, ισχύει ο γενικός κανόνας του άρθρου 274 Α.Κ., που ορίζει ότι, συγχρόνως με την παραγραφή της κύριας αξίωσης, συμπαραγράφονται και οι παρεπόμενες από αυτήν αξιώσεις. Τέτοια παρεπόμενη αξίωση είναι εκείνη των

τόκων, διότι αυτοί είναι νοητοί μόνο στην αναφορά τους σε άλλη θεωρούμενη ως κυρία αξίωση, από την οποία εξαρτώνται ως προς την ύπαρξη και το μέγεθος.

- Η ρύθμιση του άρθρου 274 Α.Κ. εφαρμόζεται συμπληρωματικά ως προς την ειδικότερη ρύθμιση του άρθρου 94 του ν.2362/1995, διότι δεν αντίκειται σε αυτή (Πρβλ. και το άρθρο 89 του ν.2362/95).

Τέλος, η παραγραφή για ένα τουλάχιστον μέρος των ήδη «δεδουλευμένων» τόκων δεν διεκόπη με την πρώτη αίτηση του ενδιαφερομένου που δεν περιέχει αίτημα απόδοσης τόκων και οπωσδήποτε συμπληρώθηκε πριν από την υποβολή της δεύτερης αίτησης, με την οποία το πρώτον ζητούνται τόκοι.

III.- 17) Κατ'ακολουθίαν των προεκτιθεμένων, η προσδιοριζόμενη στο ερώτημα αξίωση, και υπό το διδόμενο σε αυτό πραγματικό, έχει υποκύψει, κατ'εφαρμογή των προαναφερομένων διατάξεων, σε παραγραφή, με όλες τις εντεύθεν έννομες συνέπειες από την παραγραφή αξιώσεως κατά του Δημοσίου.

Ο Γνωμοδοτών Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΗΠΟΥΡΟΣ